

**Girişimci Sağlığı İle Girişimcilik Düzeyi Ve Girişimcilik Eğilimi İlişkisi:
Kastamonu'da Bir Ticaret Sektörü Uygulaması**

Sevim ÇEVEN¹

ÖZET

Girişimcilik, toplumların gelişmesi, ekonomik olarak büyümenin gerçekteşebilmesi için önemli unsurlardan biridir. Bu anlamda toplumda yapılacak yatırımlar önem arz etmektedir. Girişimci; emek, sermaye, doğal kaynaklar, bilgi, teknoloji olmak üzere üretim faktörlerini bir araya getiren, işletmeyi kuran, işin karını zararını üstlenen, girişimi kendi nam ve hesabına yürüten, sermayeyi yatırıma dönüştüren kişidir. Girişimcinin faaliyetlerini sürdürebilmesi, yeni yatırımlarda kolaylık sağlaması açısından sağlıklı olması da oldukça önemlidir. Bu anlamda, girişimcilik düzeyi, girişimcilik eğilimi ve girişimci sağlığı arasında bir ilişkinin olacağı değerlendirilmektedir.

Bu çalışmanın temel amacı, ticaret sektörü açısından girişimci sağlık durumu ile girişimcilik düzeyi ve girişimcilik eğilimi arasındaki ilişkiyi belirlemektir. Çalışma, Kastamonu'da ticaret sektöründe faal durumda olan işletmelerden belirlenen örnek kütle ile yapılmış, veriler yüz yüze anket yöntemiyle toplanmış, SPSS 23.0 programında Faktör analizi ve Korelasyon analizi yapılmıştır.

¹ Öğr. Gör., Kastamonu Üniversitesi, Devrekani Meslek Yüksekokulu, Büro Hizmetleri ve Sekreterlik Bölümü, Kastamonu, sceven@kastamonu.edu.tr

Çalışma sonucunda, girişimci sağlığı, girişimcilik düzeyi ve girişimcilik eğilimi arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Çalışma sonucunda elde edilen bulguların, alanla ilgili yazına katkı sağlaması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, Girişimci Sağlığı, Girişimcilik Düzeyi, Girişimcilik Eğilimi

JEL Kodu: L26, M13

The Relationship Between Entrepreneur's Health And Entrepreneurship Level And Entrepreneurship Tendency: An Application In Trade Sector In Kastamonu

Abstract

Entrepreneurship is one of the important elements for the development of the societies and for the economic growth to be realized. In this sense, investments in the society are important. Entrepreneur; labor, capital, natural resources, information, technology, which establishes the business, undertake profit of the business and damage, carries out the enterprise on its own behalf and its own account, transforms the investment into capital. It is also very important that the entrepreneur can continue its activities and that it is healthy in terms of convenience for new investments. In this sense, there will be a relationship between entrepreneurship level, entrepreneurial tendency and entrepreneurial health.

The main purpose of this study is to investigate the relationship between entrepreneur's health status, entrepreneur's entrepreneurship level and entrepreneurship tendency in terms of trade sector. The study was carried out with the sample mass determined from the enterprises that are active in the trade sector in Kastamonu, data were collected by face-to-face survey method, data were analyzed by factor analysis and correlation analysis in SPSS 23.0 program.

Findings of the research show that there is a relationship between entrepreneur's health, entrepreneurship level and entrepreneurship tendency. It is hoped that the result of the research will help to contribute to the field related to writing.

Keywords: Entrepreneurship, Entrepreneur's Health, Entrepreneurship Level, Entrepreneurship Tendency

JEL Codes: L26, M13

I. Teorik Çerçeve

Girişimci; çevrenin sunduğu imkânları değerlendiren, yeni iş fikirlerine açık olan, bunları uygulamaya istekli olan, somutlaştıran, risk alan, mevcut durumunu geliştirmek isteyen, yeniliklere açık olan, işletme kârını hedeflerken toplum yararını da gözeten kişilerdir.

Girişimci veya müteşebbis, mal ya da hizmet üretmek/pazarlamak üzere kâr ya da zarar riskini göze alarak, sahip olduğu sermayeyi yatırıma dönüştüren kişidir (Küçük, 2017:29). Üretim faktörlerini; emek, sermaye ve toprak olmak üzere bir araya getiren, üretimi gerçekleştiren dördüncü faktör girişimcidir. Girişimcinin bir araya getirdiği üç faktörle beraber kurduğu organizasyon da “işletme”dir (Koçel, 2018: 67).

Küçük (2017) girişimciliği; bir işletmenin kurulması, yönetsel süreçlerin işletilmesi, üretim ve pazarlamaya yönelik tüm risklerin üstlenilmesi gibi, bir işin kurulması ve yürütülmesiyle ilgili faaliyetler bütünü olarak tanımlamaktadır.

Girişimcilik bir iş değildir; bir bakış açısıdır, bir tutumdur, her yerde her davranışta gözlenebilir. Girişimci kişi girdiği ortamda neyin daha farklı olduğunu ve neyin daha iyi yapılacağını refleks olarak düşünen, verimliliği hesaplayan kişidir (Tinik ve Akyüz, 2016: 43).

Araştırmacılar, işletmelerin kurulmasındaki girişimcilik fikriyle ilgili, liderlik üzerine yapılan araştırmaların tarihçesinden çok şey öğrenilebileceğini ifade etmişlerdir. Girişimci kişi, yasaları bilmeli, azimli olmalı, iş dünyasına dair bilgi sahibi olmalı ve özel kişisel niteliklere sahip olmalıdır (Gartner, 1988:57-58).

Girişimcinin risk aldığı, işletme faaliyetleri sonucunda ortaya çıkan kâra da zarara da kendisinin katlandığından bu anlamda, girişimci başarısızlıklarla da karşılaşabilir. Girişimcilerin, girişim başarısızlıklarından sonra yeniden girişimciliğe yönelme eğilimleri vardır. Bu, girişimci esnekliği olarak ifade edilmiştir. Bu da girişimcinin kişisel özellikleri arasında sayılabilir. Böyle dönemlerde girişimci, daha sağlıklı bir zihniyete ve daha güçlü bir duruma geçmeye çalışırken, başarısızlık(lar)dan kaynaklanan sıkıntı, travma, trajedi, tehditler ya da diğer stres kaynaklarıyla yüzleşmektedir (Envick, 2004; Smokowski, Reynolds, & Bezruczko, 1999, Aktaran: Tsai and Chen, 2008: 61).

Girişimci yöneticiden farklı bir kavramdır. Girişimci için vurgu yapılan özelliklerden en önemlileri risk alan ve yeniliği sunan kişiler olmuştur. Yönetici ise; kâr ve risk başkalarına ait olmak üzere ekonomik mal ve/veya hizmet üretmek ve/veya pazarlamak için üretim faktörlerini ele geçirip, düzenli bir şekilde bir araya getiren ve bu sayede kurulan veya çalışmakta olan işletmeyi amacına uygun çalıştırma sorumluluğunu üstlenen kişidir (Can vd., 1998: 11). Girişimci ile yönetici arasındaki temel farklar irdelediğinde girişimcinin daha aktif ve bağımsız hareket etmesi, fırsatları değerlendirmesi, değişime olumlu

yaklaşması, risk ve yeniliğe açık olması, sorgulayıcı olması gibi temel özellikleri farklılık göstermektedir. Yöneticiler ise mevcut düzeni korumakta, belirli ilke ve politikalarla hareket etmekte, risk ve belirsizliklerden uzak durmaktadırlar. Dolayısıyla her yöneticinin aynı zamanda bir girişimci olarak düşünülmemesi gerekir (Yıldırım vd., 2011: 192).

Girişimcinin özellikleri de dikkate alındığında başlıca amaçları şu şekilde sıralanabilir: işletmenin stratejisini belirleme, yönetim ve organizasyon politikalarını belirleme, yeni mal ve hizmetler bulma, yeni üretim şekilleri araştırma, yeni dağıtım kanalları araştırma, çevreyi izleme; meydana gelen değişimler gelişmeler işletme için fırsat mı tehdit mi bunları tahmin etme, fırsatları değerlendirme, oluşabilecek tehditler için gerekli tedbirleri alma, teknolojideki değişme ve gelişmeleri üretim sürecine uygulayabilme, daha ucuz ve kaliteli olarak uygulanabilmesi için çaba gösterme, riskleri karşılama (Küçük, 2017: 29).

Küçük işletmelerde girişimcinin rolü, büyük işletmelere göre daha belirgindir; zira küçük işletmelerde girişimci, işletmesinin başında olan, fiili olarak çalışan, satış yapan, personeliyle ilgilenen kısacası üretim faaliyetinin içerisinden işletmeyi idare eden kişidir (Küçük, 2017:32). Yönetim kadrosu olan büyük firmaların aksine, küçük işletmeler genellikle bir anahtar kişi tarafından yönetilmektedir, neredeyse tüm riskleri taşıyan ve iş ile ilgili kararların çoğunu uygulayan bu kişi girişimcinin kendisidir. Aynı zamanda firmaya özgü bilgi kaynağının çoğu girişimcide bulunduğu için, girişimcinin sağlığı üretim sürecinde önemli bir faktördür (Chao vd., 2010: 231).

Büyük işletmelerde girişimcinin yeri ücretli yönetici, uzman personel gibi ilgili kişilerle doldurulmuştur. Büyük işletmelerde yükü biraz hafiflemiş olarak görünmekle beraber yine de başarılı bir girişimcinin önemi tartışılmaz, büyük olsun küçük olsun bir işletmenin ortaya çıkması için girişimcinin varlığı şarttır (Küçük, 2017: 32).

Girişimcilik düzeyi; bir girişimcinin işiyle ilgili sorumluluklarını ne kadar kendisinin alabildiği, kararlarını ne ölçüde kendisinin verebildiği ve alınan kararların somutlaştırılabilirliği, işle ilgili riskleri üstlenme durumu, finansal olarak başkalarında bağımsız olabilme durumu ve kısacası işletmenin temel faaliyetlerini ne derece yürütebildiğini anlamak için geliştirilen bir kavramdır (Küçük, 2016: 820).

Girişimcilik eğilimi değişik nedenlere bağlı olarak ortaya çıkmaktadır. Girişimcilik eğitimlerine katılanların durumu incelendiğinde bağımsız, kimseden talimat almadan çalışabilme isteği, belli bir konuda bilgi sahibi olmak, para kazanmak veya çok para kazanmak, saygınlığı artırmak, yapılabilecek başka bir işin olmaması, teşviklerin cazip olması gibi nedenler insanları girişimciliğe yönlendirebilmektedir (Genç, 2015: 157). İnsanların girişimci eğilimler sergilemeleri; psikolojik, ekonomik ve sosyolojik nedenlerle açıklanabilir (Beaver, 2002, Aktaran: Genç, 2015: 158). Bu anlamda girişimcilik eğilimi; işini büyütme, ürün/marka geliştirme, farkındalık oluşturma, yeni pazarlara açılma ve yeni yatırımlar yapma konusundaki niyetini karşılamak amacıyla kullanılan bir kavramdır (Küçük, 2016: 820).

Girişimci sağlığı ise girişimcinin fizyolojik, psikolojik ve sosyolojik olarak kendisini ne kadar iyi hissettiğini açıklamaktadır (Küçük, 2016: 820). Girişimcinin sağlıklı olması; faaliyetlerini sürdürebilmesi ve yeni yatırımlarda kolaylık sağlaması açısından oldukça önemlidir.

II. Araştırmanın Amacı

Çalışmanın temel amacı, ticaret sektörü açısından girişimci sağlık durumu ile girişimcilik düzeyi ve girişimcilik eğilimi arasındaki ilişkiyi belirlemektir.

III. Araştırmanın Kapsamı ve Yöntemi

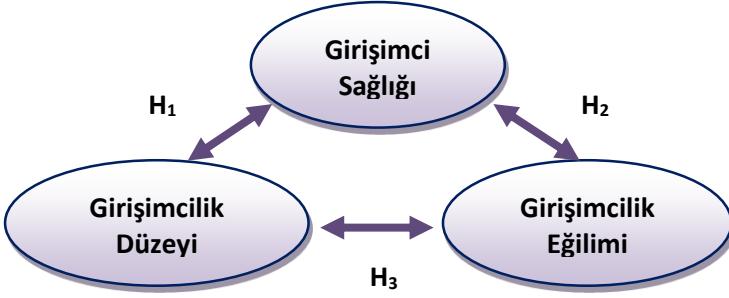
Araştırma, Kastamonu merkezde ticaret sektöründe yapılmış olup, araştırmanın ana kütesini bu girişimciler oluşturmaktadır. Sağlıklı bir kayıt ve veri eksikliği nedeniyle yapılan araştırma sonucunda Kastamonu merkezde ticaret sektöründe 250'ye yakın işletme olduğu değerlendirilmektedir. Bunların içerisinde çalışmaya katılmayı kabul edenlerden tesadüfi olmayan yargısal yöntemle belirlenen 105 işletme sahibine ulaşılmıştır (Küçük, 2016: 97-98). Veriler, yüz yüze anket yöntemiyle toplanmıştır.

Araştırmada kullanılan ölçek, literatürde yer alan, Küçük (2016) tarafından TR90 bölgesinde küçük bir sanayi sitesinde girişimci sağlığı ile girişimcilik düzeyi ve girişimcilik eğilimi ilişkisini araştırmak için yapılmış olan araştırmadan alınmıştır. Ölçekler 5'li likert ölçeği olup, "kesinlikle katılıyorum" ifadesinden "kesinlikle katılmıyorum" (1-kesinlikle katılıyorum, 2-katılıyorum, 3-kararsızım, 4-katılmıyorum, 5-kesinlikle katılmıyorum) ifadesine doğru sıralanmıştır. Ölçeğin, güvenilirlik ve geçerliği test edilerek değişkenler arasında korelasyon analizi yapılmıştır. Elde edilen verilerin analizi SPSS 23.0 programında yapılmıştır.

IV. Model

Araştırma modeli Şekil 1'de gösterilmiştir. Modelde üç değişken yer almaktadır; girişimci sağlığı, girişimcilik düzeyi ve girişimcilik eğilimi. Araştırma kapsamında bu üç değişkenin birbirleriyle olan ilişkileri incelenecektir.

Şekil 1. Araştırmanın Modeli

V. Hipotezler

Girişimcinin işletme faaliyetlerini sürdürebilmesi, yeni yatırımlar yapabilmesi için çevrenin sunduğu fırsatları değerlendirebilmesi, hızlı kararlar alabilmesi, yenilikleri takip ederek uygulayabilmesi ve risk alabilmesi gerekmektedir. Bu anlamda tüm bunları gerçekleştirebilmesi için girişimcinin fizyolojik, psikolojik ve sosyolojik açıdan da sağlıklı olması gerekmektedir.

Araştırma konusunda literatürde yer alan çalışmalar incelendiğinde; Küçük (2016), Kartal ve Nurov (2017) girişimci sağlığı ile girişimcilik düzeyi ve girişimcilik eğilimi arasında pozitif bir ilişki; beraberinde girişimcilik düzeyi ve girişimcilik eğilimi arasında da pozitif bir ilişki olduğunu tespit etmişlerdir.

Bu bağlamda araştırmanın hipotezleri şöyle belirlenmiştir:

H₁: Girişimci sağlığı ile girişimcilik düzeyi arasında pozitif bir ilişki vardır.

H₂: Girişimci sağlığı ile girişimcilik eğilimi arasında pozitif bir ilişki vardır.

H₃: Girişimcilik düzeyi ile girişimcilik eğilimi arasında pozitif bir ilişki vardır.

Bu çalışmada, girişimci sağlığı, girişimcilik eğilimi ve girişimcilik düzeyi ölçekleri kullanılarak Faktör Analizi yapılmış, bu üç değişkenin aralarındaki ilişkiyi ölçmek

için Korelasyon Analizinden yararlanılmış, aralarında pozitif bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

VI. Bulgular ve Analiz

Bu araştırma kapsamında, elde edilen veriler güvenilirlik ve geçerlilik analizi ile test edilerek veriler üç değişken üzerinde ayrı ayrı tablolarda gösterilmiştir ve araştırma amacına uygun olarak bazı istatistiksel analizler uygulanmıştır.

Tablo 1'de araştırmaya katılanların cinsiyet, yaş ve öğrenim durumlarına ilişkin veriler görülmektedir.

Tablo 1. Katılımcıların Cinsiyet, Yaş ve Öğrenim Durumlarına İlişkin Sayı ve Yüzde Dağılımları

	Gruplar	N	%
Cinsiyet	Kadın	25	23,8
	Erkek	80	76,2
	Toplam	105	100
Yaş	21-30	40	38,1
	31-40	35	33,3
	41-50	18	17,1
	50 ve üstü	12	11,4
	Toplam	105	100
Öğrenim Durumu	İlköğretim	8	7,6
	Ortaöğretim	56	53,3
	Ön Lisans	24	22,9
	Lisans	17	16,2
	Toplam	105	100

Tablo 1'e göre; katılımcıların cinsiyetlerine göre yüzde oranlarına bakıldığında %23,8'inin kadın, %76,2'sinin ise erkek olduğu görülmektedir. Katılımcıların tamamının yaş dağılımına bakıldığında 21-30 yaş arası %38,1, 31-40 yaş arası %33,3, 41-50 yaş arası %17,1, 50 yaş ve üstü %11,4; katılımcıların öğrenim durumlarına göre yüzde oranlarına bakıldığında ise %7,6'sının ilköğretim, %53,3'ünün ortaöğretim (lise), %22,9'unun ön lisans ve %16,2'sinin lisans

mezunu olduğu görülmektedir. Buna göre katılımcıların büyük çoğunluğunun erkek katılımcı olduğu, yine büyük çoğunluğunun yaşlarının 21-30 yaş arası olduğu ve ortaöğretim mezunu olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 2. Çalışan sayıları bakımından dağılımı vermektedir.

Tablo 2. Çalışan Sayılarına İlişkin Sayı ve Yüzde Dağılımları

	Gruplar	N	%
	1-10	93	88,6
	11-20	9	8,6
Çalışan Sayısı	21-30	2	1,9
	31 ve üstü	1	1,0
	Toplam	105	100

Tablo 2'ye göre katılımcıların çalışan sayılarına göre yüzde oranlarına bakıldığında ise %88,6'sının 1-10 arası çalışanı, %8,6'sının 11-20 arası çalışanı, % 1,9'unun 21-30 arası çalışanı, % 1,0'nın 31 ve üstü çalışanı olduğu görülmektedir. Buna göre katılımcıların büyük çoğunluğunun %88,6 ile 1-10 arası çalışanlarının olduğu tespit edilmiştir.

Katılımcıların işletmelerinin sektörüne ait yüzde oranlarına bakıldığında ise; katılımcıların büyük çoğunluğunun %19,0 ile "giyim", %13,3 ile "gıda", %8,6 ile kundura ve %5,7 ile "beyaz eşya" alanında faaliyet gösterdikleri tespit edilmiştir.

Girişimcilik düzeyi bulguları Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3'de girişimcilik düzeyine ilişkin faktör analizi sonuçları paylaşılmıştır. Tüm ifadelerin faktör yükleri 0,5'in üzerinde olduğu için; ölçekler kararlı kabul edilebilir ve analize uygun olduğu tespit edilmiştir. Cronbach Alfa katsayısı 0,724 olarak bulunmuştur. Bu değer 0, 60'dan yüksek olması kullanılan ölçeğin oldukça güvenilir olduğunu göstermektedir. Kaiser - Meyer Olkin (KMO) değeri 0,762 bulunmuştur. Bu değer 0,5'in üstünde olması; örneklemin yeterli olduğunu ve araştırma verilerinden anlamlı faktörlere ulaşılabileceğini göstermektedir. Girişimcilik düzeyinin öz değeri 3,558 bulunmuştur ve öz değerinin 1'den büyük olması bu çalışmanın bilimsel olarak uygun olduğunu ve

ölçeklerin geçerli ve güvenilir olduğunu göstermektedir (Küçük, 2016: 229-232).

Tablo 3. Girişimcilik Düzeyi Bulguları

Faktör ve Değişkenler	Faktör Yüğü	Öz Değer	Varyans Açıklama Oranı (%)	Cronbach Alfa	Ortalama	KMO Değeri
Kendi işimi yapıyorum.	0,662	3,558	65,072	0,724	1,19	0,762
İşletmeyi/Şirketi yönetiyorum.	0,644				1,34	
Pazarlama, üretim ve finans işlevlerinden en az birini ben yürütüyorum.	0,805				1,30	
İşle ilgili riskleri üstlenmiş durumdayım.	0,858				1,26	
İşle ilgili sorumluluk bana aittir.	0,821				1,28	
Gerek duyarsam başka bir yatırım yapabilirim.	0,777				1,93	
Kararları kimseye danışmadan alabilirim.	0,773				1,85	
Finansal olarak başkalarından bağımsızım.	0,602				1,73	
İnsanlara fikirlerini sorma zorunluluğum yok.	0,835				2,27	
Gerekirse dış kaynak (Borç) kullanırım.	0,697				2,28	

Varyans açıklama oranı ise 65,072'dir. Alınan cevaplara göre ortalamalar bulunmuştur. Girişimcilik düzeyi sorularının önem düzeyleri 1,00-2,33 aralığında bulunmuştur.

Tablo 4. Girişimcilik Eğilimi Bulguları

Faktör ve Değişkenler	Faktör Yüğü	Öz Değer	Varyans Açıklama Oranı (%)	Cronbach Alfa	Ortalama	KMO Değeri
Yeni pazarlara girmek istiyorum.	0,597	5,276	66,065	0,888	2,51	0,867
Yeni yatırımlar yapacağım.	0,630				2,54	
Yeni ürün/marka geliştirmek istiyorum.	0,675				2,46	
İşimi büyütme/kurumsallaşmak istiyorum.	0,761				2,10	
Farkındalık oluşturmak istiyorum.	0,845				1,76	
Pazar payımı artırmayı planlıyorum.	0,841				1,74	
Fırsatlardan yararlanmak istiyorum.	0,883				1,57	
Yurt içi veya yurt dışı fuarlara katılıyorum.	0,738				2,99	
Uluslararası gelişmeleri takip ediyorum.	0,698				2,64	
Ortaklaşa yatırımlar planlıyorum.	0,751				3,07	

Tablo 4'te girişimcilik eğilimine ilişkin faktör analizi sonuçları paylaşılmıştır. Tüm ifadelerin faktör yükleri 0,5'in üzerinde olduğu için; ölçekler kararlı kabul edilebilir ve ölçeklerin analize uygun olduğu tespit edilmiştir. Cronbach Alfa katsayısı 0,888 olarak bulunmuştur. Bu değer 0,80'den yüksek olması kullanılan ölçeğin yüksek derecede güvenilir olduğunu göstermektedir. Kaiser - Meyer Olkin (KMO) değeri 0,867 bulunmuştur. Bu değer 0,5'in üstünde olması; örneklemin yeterli olduğunu ve araştırma verilerinden anlamlı faktörlere ulaşılabileceğini göstermektedir. Girişimcilik eğiliminin öz değeri 5,276 bulunmuştur ve öz değerinin 1'den büyük olması bu çalışmanın bilimsel olarak uygun olduğunu ve ölçeklerin geçerli ve güvenilir olduğunu göstermektedir. Varyans açıklama oranı ise 66,065'dir. Alınan cevaplara göre ortalamalar bulunmuştur. Girişimcilik eğilimi sorularının çoğunun önem düzeyleri 2,33-3,67 aralığında olduğundan, katılımcılar tarafından ölçekte yer alan ifadelerin çoğunlukla orta düzeyde önemli olarak kabul edildiği görülmüştür. Ayrıca "İşimi büyütme/kurumsallaşmak istiyorum." (2,10), "Farkındalık oluşturmak istiyorum." (1,76), "Pazar payımızı artırmayı planlıyorum." (1,74) ve "Fırsatlardan yararlanmak istiyorum." (1,57) ifadelerinin önem düzeylerinin ise yüksek düzeyde önemli olduğu görülmüştür. Buradan hareketle katılımcıların tüm soruları genel olarak önemli kabul ettikleri görülmüştür.

Tablo 5, Tablo 6 ve Tablo 7 girişimci sağlık durumu bulgularını göstermektedir.

Tablo 5. Fizyolojik Sağlık

Fizyolojik Sağlık	Faktör Yüğü	Öz Değer	Varyans Açıklama Oranı (%)	Cronbach Alfa	Ortalama	KMO Değeri
Yürürken, hiçbir güçlük çekmiyorum.	0,806	2,838	70,002	0,733	1,43	0,728
Günlük aktivitelerimi yerine getirirken zorlanmıyorum.	0,718				1,60	
Ağrı veya rahatsızlıklarım yok.	0,632				1,83	
Kalıcı sağlık sorunum yok.	0,807				1,63	
Düzenli kullandığım ilaç yok.	0,906				1,70	
Spor yaparım.	0,863				2,53	
Kendimi enerji dolu hissediyorum.	0,666				1,73	

Tablo 6. Psikolojik Sağlık

Psikolojik Sağlık	Faktör Yüğü	Öz Değer	Varyans Açıklama Oranı (%)	Cronbach Alfa	Ortalama	KMO Değeri
Endişeli/kaygılı değilim.	,494	3,518	65,699	0,822	1,86	0,764
Moralim düzgündür.	,882				1,69	
Streslerimle baş edebilirim.	,916				1,72	
Öfkemi kontrol edebilirim.	,654				1,86	
Dikkat bozukluğum yoktur.	,597				1,61	
Belirgin unutkanlıklarım yoktur.	,904				1,98	
Hayatı zevkli bulduğumu söyleyebilirim.	,489				1,74	

Tablo 5, Tablo 6 ve Tablo 7’de girişimci sağlık durumuna (fizyolojik, psikolojik ve sosyolojik sağlık) ilişkin faktör analizi sonuçları paylaşılmıştır. Genel olarak tüm ifadelerin faktör yükleri 0,5’in üzerinde olduğu için ölçekler kararlı kabul edilebilir ve ölçeklerin analize uygun olduğu tespit edilmiştir. Cronbach Alfa katsayıları; fizyolojik sağlık 0,733, psikolojik sağlık 0,822 ve sosyolojik sağlık 0,736 olarak bulunmuştur. Buna göre değerlerin 0,60’dan yüksek olması kullanılan ölçeklerin güvenilir olduğunu göstermektedir. Çalışmada girişimci sağlığının Kaiser - Meyer Olkin (KMO) değerleri; fizyolojik sağlık 0,728, psikolojik sağlık 0,764 ve sosyolojik sağlık 0,749 olarak bulunmuştur. Bu değerlerin 0,5’in üstünde olması örneklemin yeterli olduğunu ve araştırma verilerinden anlamlı faktörlere ulaşılabilceğini göstermektedir.

Tablo 7. Sosyolojik Sağlık

Sosyolojik Sağlık	Faktör Yüğü	Öz Değer	Varyans Açıklama Oranı (%)	Cronbach Alfa	Ortalama	KMO Değeri
Yaptığım işi seviyorum.	,447	3,082	54,282	0,736	1,25	0,749
Bir araya geldiğim arkadaşlarım var.	,568				1,44	
Kulüp veya derneğe üyeyim/sıcak bakarım.	,810				2,75	
Gönüllü sosyal aktivitelere katılmaktan keyif alırım.	,837				2,29	
Arayan, ziyarete gelen arkadaşlarım var.	,699				1,33	
Akraba ve yakınlarımı ziyaret ederim.	,764				1,50	
Evliyim/Aileme zaman ayırım.	,559				1,54	
Hediye alırım/veririm.	,566				1,84	

Girişimci sağlığının öz değerleri; fizyolojik sağlık 2,838, psikolojik sağlık 3,518 ve sosyolojik sağlık 3,082 olarak bulunmuştur ve öz değerlerinin 1'den büyük olması bu çalışmanın bilimsel olarak uygun olduğunu ve ölçeklerin geçerli ve güvenilir olduğunu göstermektedir. Varyans açıklama oranları ise fizyolojik sağlık 70,002, psikolojik sağlık 65,699 ve sosyolojik sağlık 54,282'dir. Alınan cevaplara göre ortalamalar bulunmuştur. Girişimci sağlığı sorularının önem düzeyleri 1,00-2,33 aralığında olduğundan, önem düzeylerinin yüksek olduğu ve fizyolojik, psikolojik ve sosyolojik sağlığın girişimcilik açısından öneminin yüksek olduğu saptanmıştır.

Tablo 8. Girişimci Sağlığı İle Girişimcilik Düzeyi ve Girişimcilik Eğilimi İlişkisi

Korelasyon				
Değişkenler		Girişimcilik Düzeyi	Girişimcilik Eğilimi	Girişimci Sağlığı
Girişimcilik Düzeyi	Pearson Correlation	1		
	Sig. (2-tailed)			
	N	105		
Girişimcilik Eğilimi	Pearson Correlation	,224*	1	
	Sig. (2-tailed)	,022		
	N	105		
Girişimci Sağlığı	Pearson Correlation	,379**	,403**	1
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	
	N	105	105	

*. Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

**. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Tablo 8'de girişimci sağlığı, girişimcilik düzeyi ve girişimcilik eğilimi arasındaki ilişki gösterilmiştir. Korelasyon katsayılarına bakıldığında;

- Girişimcilik eğilimi ile girişimcilik düzeyi arasında $p < 0,05$ anlamlılık düzeyinde pozitif yönlü ve zayıf bir ilişki söz konusudur ($r = 0,224$, $r < 0,40$).
- Girişimci sağlığı ile girişimcilik düzeyi arasında $p < 0,01$ anlamlılık düzeyinde pozitif yönlü ve zayıf bir ilişki söz konusudur ($r = 0,379$, $r < 0,40$).
- Girişimci sağlığı ile girişimcilik eğilimi arasında $p < 0,01$ anlamlılık düzeyinde pozitif yönlü ve orta düzeyde bir ilişki söz konusudur ($r = 0,403$, $r < 0,60$).

Çıkan sonuçlara göre; bu üç değişkenin aralarında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir (Küçük, 2016: 250).

Bu sonuçla;

- ✓ “H₁: Girişimci sağlığı ile girişimcilik düzeyi arasında pozitif bir ilişki vardır.”,
 - ✓ “H₂: Girişimci sağlığı ile girişimcilik eğilimi arasında pozitif bir ilişki vardır.”,
 - ✓ “H₃: Girişimcilik düzeyi ile girişimcilik eğilimi arasında pozitif bir ilişki vardır.”
- Biçiminde kurulmuş olan araştırma hipotezleri kabul edilmiştir.

VII. Tartışma

Girişimci özelliği olan kişilerin; kendi işini kuran, risk alan ve yönetebilen, kararlarda etkin, fiili olarak çalışan, üretim gerçekteşiren, satış ve pazarlama faaliyetlerini yürüten kısacası işletmeyi idare eden kişilerin fizyolojik, psikolojik ve sosyolojik açıdan sağlık durumlarının iyi olduğu görülmüştür. Girişimcilerin sağlığı ile yeni pazarlara açılma, yeni yatırımlar yapma, yeni bilgiler edinme, gelişmeleri takip etme, kurumsallaşma isteği doğru orantılı olarak artış göstermektedir. Bütün bunların yapılabilmesi, girişimcinin sağlıklı olmasıyla ilişkilidir. Bu anlamda, girişimcinin fiziksel, psikolojik ve sosyolojik olarak sağlıklı olması; spor yaparak günlük aktivitelerini yerine getirirken zorlanmaması, moralinin düzgün olması, stresle başa çıkabilmesi, öfkesini kontrol edebilmesi, çevresiyle olumlu iletişim kurabilmesi, ailesine zaman ayırabilmesi, sosyal faaliyetlerde gönüllü olarak yer alması ve sağlığına dikkat etmesinin yanında kararlı, istekli ve sorumluluk sahibi bir kişi olması da gerekmektedir.

Literatürde yer alan çalışmalar incelendiğinde; Küçük (2016), “Girişimci Sağlığı İle Girişimcilik Düzeyi ve Girişimcilik Eğilimi İlişkisi: TR90'da Bir Küçük Sanayi Sitesi Uygulaması” başlıklı makalesinde; girişimci sağlığı, girişimcilik düzeyi ve girişimcilik eğilimi arasında pozitif ve çok güçlü bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Farklı bir örneklem grubuna uygulanan bu çalışmada da bu üç değişkenin aralarında anlamlı bir ilişki olduğu; ancak aralarındaki ilişkilerin Küçük (2016) çalışmasındaki kadar güçlü olmadığı orta düzeyde bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Kartal ve Nurov (2017), “Girişimci Sağlığı İle Girişimcilik Düzeyi ve Girişimcilik Eğilimi İlişkisi: TR82 Bölgesinde Bir Uygulama” başlıklı makalelerinde; girişimci sağlığı, girişimcilik düzeyi ve girişimcilik eğilimi arasında pozitif ve orta düzeyde

bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Farklı bir örneklem grubuna uygulanan bu çalışmada da benzer bir sonuçla karşılaşmıştır; bu üç değişkenin aralarında anlamlı ve orta düzeyde bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Bu çalışmaların farklı sektörlerde yapılmasının girişimciler açısından önemli olacağı düşünülmektedir. Bu anlamda, girişimcilikle ilgili literatür incelendiğinde bu çalışmanın da araştırmacılara yol gösterici olması açısından önemli olduğu görülmekte ve daha sonra yapılacak olan araştırmalarda katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

VIII. Sonuç

Araştırma sonucunda, girişimci sağlığı ile girişimcilik düzeyi ve girişimcilik eğilimi arasında pozitif bir ilişki; girişimcilik düzeyi ve girişimcilik eğilimi arasında da pozitif bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Araştırmada, katılımcıların verdikleri yanıtlara göre girişimcilik düzeyi ve girişimcilik eğilimi önem düzeyleri yüksek çıkmıştır ve katılımcıların girişimci sağlığına önem verdikleri görülmüştür.

IX. Sonuç ve Öneriler

Ulaşılan sonuçlara göre bazı öneriler ortaya konabilir;

Kendi işini kurmak isteyen kişilerin;

- Üretim faktörlerini bir araya getirmesinin yanında işin özelliğine göre belli fiziksel, sosyolojik ve psikolojik yeterliliğe sahip olması;
- Sosyal anlamda çevresiyle olumlu ilişkiler kurabilmesi,
- Sivil toplum kuruluşlarında görev alması ve buna istekli olması,
- Stresle başa çıkabilmesi,
- Öfkesini kontrol edebilmesi gibi özellikleri taşıması gerektiği önerilebilir.

Ayrıca bu çalışmada girişimci sağlığı ile girişimcilik düzeyi ve girişimcilik eğilimi ilişkisi bir bölgede ve bir sektörde incelenmiştir. Bu değişkenler farklı sektör ve bölgelerde de karşılaştırmalı olarak incelenebilir.

Bu anlamda yapılan bu çalışmanın; girişimci olmak isteyenlere, yeni ve farklı alanlarda yatırımlar yapmak isteyenlere ve araştırmacılara yol gösterici olması açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

Kaynakça

- Can, Halil, Tuncer, Doğan ve Ayhan, Doğan Yaşar (1998), **Genel İşletmecilik Bilgileri**, 9. Baskı, Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Chao, Li Wei, Szrek Helena, Pereira, Nuno, Sousa and Pauly, Mark V., (2010), "Too Sick To Start: Entrepreneur's Health And Business Entry In Townships Around Durban, South Africa", **LI-WEI CHAO et al, J. Dev. Entrepreneurship**, 5(2), 231-242, <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/21603114>, (10.05.2018).
- Gartner, W. (1988), "Who Is An Entrepreneur? Is The Wrong Question", **University of Baltimore Educational Foundation**, 47-68, https://zabdesk.szabist.edu.pk/CoursePortFolioFiles/Mubin_1140_2758_1/who%20is%20an%20ent%20-%20lums.pdf, (11.05.2018).
- Genç, Kurtuluş Yılmaz (2015), "Girişimcilik Kurslarına Katılanların Temel Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma", **İşletme Fakültesi Dergisi**, 16(2), 155-175.
- Kartal, Özge ve Nurov, Giyosiddin (2017), "Girişimci Sağlığı İle Girişimcilik Düzeyi ve Girişimcilik Eğilimi İlişkisi: TR82 Bölgesinde Bir Uygulama", **The International New Issues in Social Sciences**, 3(5), Yaz, Özel Sayı, 43-56.
- Koçel, Tamer (2018), **İşletme Yöneticiliği**, 17. Baskı, İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Küçük, Orhan (2016), **Bilimsel Araştırma Yöntemleri**, Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.
- Küçük, Orhan (2016), "Girişimci Sağlığı İle Girişimcilik Düzeyi ve Girişimcilik Eğilimi İlişkisi: TR90'da Bir Küçük Sanayi Sitesi Uygulaması", **Uluslararası Katılımlı 16. Üretim Araştırmaları Sempozyumu Bildiri Kitabı**, 819-823, Düzenleyen İstanbul Teknik Üniversitesi İşletme Fakültesi, 12-14 Ekim 2016, http://www.uas2016.itu.edu.tr/wp-content/uploads/2016/11/UAS_2016_Bildiri_Kitabi.pdf, (14.05.2018).
- Küçük, Orhan (2017), **Girişimcilik ve Küçük İşletme Yönetimi**, 9. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Küçük, Orhan (2017), **İşletme Bilgisi ve Yönetimi**, 4. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Tinik, Mert ve Akyüz, Dalga (2016), "Türkiye'de Girişimcilik Kültürü Bağlamında Arge ve İnovasyon Yatırımlarının Artırılması; Eğitim Rolünün Desteklemesi", **ÇanakkaleOnsekiz Mart Üniversitesi Dr. H. İbrahim Bodur Girişimcilik Uygulama ve Araştırma Merkezi Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi**, 11(2), 37-44.
- Yıldırım, Mehmet Halit, Demirel, Yavuz ve İçerli, Leyla (2011), "İşletme Sahibi Yöneticilerin Girişimci Kişilik Özellikleri İle Girişimcilik Becerileri Arasındaki

*Girişimci Sağlığı İle Girişimcilik Düzeyi Ve Girişimcilik Eğilimi İlişkisi:
Kastamonu'da Bir Ticaret Sektörü Uygulaması (pp. 31-49) Sevim Çeven*

İlişkinin Tespiti: Aksaray Örneği”, **Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi**, 3(2), 189-199.

Tsai, Fu-Sheng and Chen, Yueh-Chin (2008), Entrepreneurship in the 21st Century, “Entrepreneur Resilience: What Makes Entrepreneurs Start Another Business After Failure?”, **21st Century Management: A Reference Handbook**. Ed. **Charles Wankel**. Vol. 1. **21st Century Reference Series** Thousand Oaks, CA: **SAGE Publications**, 2008. p[1]-81, <http://ekutuphane.kastamonu.edu.tr/discovery>, (10.05.2018).

